

Til rette vedkommende

Vår ref.

09/1036-72

Anonymisert versjon av ombudets uttalelse av 8. juli 2011

Likestillings- og diskrimineringsombudet viser til klage av 6. september 2009 fra A. Ombudet beklager den lange saksbehandlingstiden.

A hevder at B Fotballkrets har diskriminert han på grunn av nedsatt funksjonsevne i forbindelse med opprettelse av en praksisplass han var tiltenkt ved kretsens administrasjonkontor.

Likestillings- og diskrimineringsombudet har kommet fram til at B Fotballkrets ikke handlet i strid med tidligere arbeidsmiljølov § 13-1 eller diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 12 første ledd i forbindelse med opprettelse av praksisplass for A ved fotballkretsens administrasjonkontor.

Likestillings- og diskrimineringsombudets uttalelse kan bringes inn for Likestillings- og diskrimineringsnemnda. Fristen er seks uker fra partene har mottatt dette brevet, se vedlagte orientering.

Med vennlig hilsen

Vedlegg: 1. Likestillings- og diskrimineringsombudets uttalelse
 2. Orientering om at uttalelsen kan bringes inn for Likestillings- og
 diskrimineringsnemnda

Kopi: B Fotballkrets

OMBUDETS UTTALELSE

Sakens bakgrunn

Framstillingen av sakens bakgrunn bygger på partenes redegjørelser til ombudet.

A kontaktet Nav C arbeid i august 2006 med ønske om reaktivisering fra uførepensjon. A er blind og bruker talesyntese ved bruk av pc. Fra 4. oktober 2006 til april 2007 gjennomførte han datakortopplæring med H i I med gode resultater.

A ble henvist av Nav C arbeid til D kompetansesenter ved brev av 18. april 2007. Kompetansesenteret skulle bistå ham i prosessen med å avklare mulighetene på det ordinære arbeidsmarkedet, eventuelt finne andre løsninger når det gjaldt ulønnet/lønnet sysselsetting. D kompetansesenter og A inngikk en tidsbestemt arbeidsavtale i arbeidspraksis i skjermet virksomhet (APS). A startet ved kompetansesenteret den 14. mai 2007 i en 40 prosent stilling i resepsjonen. Avtalens opphør var satt til 2. januar 2009.

Med bakgrunn i As interesse for fotball, ble B Fotballkrets kontaktet for å undersøke muligheten for en praksisplass der. Hovedoppgaven hans der ville blant annet være å sette opp forslag til dommeroppsett på pc.

B Fotballkrets stilte seg positive til at A skulle starte i en praksisplass ved kretsens administrasjonskontor. Noen avtale om praksisplassen ble ikke skriftliggjort.

D kompetansesenter formidlet nødvendig pc-utstyr fra Hjelpemiddelsentralen i C og it-avdelingen i Norges Idrettsforbund, som Norges Fotballforbund og derav samtlige fotballkretser er en del av. Pc-en som A skulle benytte ble sendt til Oslo for at den skulle tilpasses til talesyntese Jaws av it-avdelingen til Idrettsforbundet. Den 25. november 2008 var pc installert og klar til bruk på fotballkretsen.

Datoen for oppstart ble deretter utsatt flere ganger.

Partene gjennomførte et møte den 5. desember 2008. Veileder E fra D kompetansesenter deltok i møtet. Da opplyste F på vegne av B Fotballkrets at A ikke kunne starte opp praksisplassen den dagen. Det ble avtalt på dette møtet at A skulle starte i praksis ved fotballkretsen den 5. januar 2009. Det er for øvrig uenighet om hva som ble sagt i møtet.

Det ble ikke gjennomført møte med F ved B Fotballkrets den 5. januar 2009.

I e-post av 5. januar beklager E ved D kompetansesenter at det ikke ble noe av avtalen med F denne dagen. E opplyser samtidig at A starter ved B Fotballkrets den 7. januar 2009.

I e-post av 6. januar 2009 opplyser A at han trekker seg fra sitt tiltak gjennom Nav arbeid og tiltak gjennom D kompetansesenter.

I e-post av 7. januar 2009 skriver G ved D kompetansesenter at det er synd at A trekker seg fra praksisplassen, og at det ikke er for sent å begynne dersom han ombestemmer seg.

Det ble senere avtalt at A fortsatte i APS ved D kompetansesenter.

Senere i januar ble E kontaktet av F. F opplyste da at hver enkelt måtte ha en lisens som kostet kroner 45 000,- for å kunne jobbe i administrasjonsprogrammet til fotballkretsen.

APS-avtalen mellom D kompetansesenter og A opphørte den 23. februar 2009, og A ble ført tilbake til Nav.

D kompetansesenter utarbeidet en sluttrapport den 3. mars 2009. A ønsket ikke å signere rapporten.

A opprettet klagesak hos ombudet ved e-post av 6. september 2009.

Partenes syn på saken

A

A hevder han har blitt diskriminert av B Fotballkrets i forbindelse med praksisplassen han var tiltenkt.

Det ble inngått avtale mellom D kompetansesenter og B Fotballkrets om at han skulle bli tildelt praksisplass ved fotballkretsen. Avtalen gikk ut på at han skulle jobbe fire dager i uken, med fri på tirsdager på grunn av behov for hjemmehjelp denne dagen. A viser til at daglig leder ved B Fotballkrets, F under et møte den 5. desember 2008 sa til ham at han synes han burde prioritere andre avtaler og tiltak fordi "han ikke har noen som helst tro på at du kan være til noen avlastning eller nytte for oss på kretskontoret på noen måte." Veileder, E satt ved siden av A og hørte Fs uttalelser. Da han forlot kretskontoret stod F og lo av ham.

På møtet den 5. desember 2008 opplyste F ikke om lisensutgiftene på kroner 45 000,-.

Etter at pc og programvare var installert ved fotballkretsen, ble A verken forespurt eller gitt mulighet til å teste om programvaren og Norges Fotballforbunds administrasjonsprogram ville fungere sammen. Han ble altså ikke gitt mulighet til å vise om han var i stand til å jobbe i systemet. Dersom noen av de ansatte i fotballkretsen hadde logget seg på med hans brukernavn og passord, ville det ikke kostet fotballkretsen noe å foreta testen.

På grunn av brutte avtaler valgte A å trekke seg fra praksisplassen ved B Fotballkrets ved e-post av 6. januar 2009, fordi han var sliten og nedbrutt av måten B Fotballkrets hadde behandlet ham på. Han følte heller ikke at han hadde noen reell mulighet til å få testet arbeidsevnen ved B.

Praksisplassen ville blitt gjennomført høsten 2008 hvis ikke F hadde hatt en nedlatende holdning til A.

B Fotballkrets

B avviser at kretsen har handlet i strid med diskriminerings- og tilgjengelighetsloven.

B Fotballkrets kjenner godt til A fra mange tiår tilbake. A er fotballentusiast av rang og besøker hver fotballsesong et stort antall kamper lokalt i kretsen. På grunn av sitt handikap har A benyttet seg av mange av kretsens dommere for å komme til og fra fotballkamper. F kjenner også A fra tiden han jobbet som journalist og redaksjonell leder i C Arbeiderblad, hvor han var en flittig gjest i redaksjonslokalene. F framholder denne kunnskapen om A for å gjøre det klart at han kjenner A godt som person og dessuten har god kunnskap om hans funksjonsnedsettelse og derav hans evner og begrensninger.

B Fotballkrets v/F mottok en telefonhenvendelse fra E ved D kompetansesenter vedrørende muligheten for å opprette en praksisplass for A ved B kompetansesenters administrasjonskontor. F stilte seg positiv til henvendelsen og et møte mellom kretsen, D kompetansesenter og A ble avtalt.

Dersom fotballkretsen ikke ønsket å legge til rette for denne praksisplassen, kunne kretsen avvist forespørselen ved denne første henvendelsen. At kretsen stilte seg positiv til henvendelsen og gikk videre i prosessen, mener kretsen dokumenterer at kretsen hadde et sterkt ønske om å få etablert praksisplassen og at kretsen ikke på noe tidspunkt har utvist diskriminerende holdninger.

På grunnlag av et møte mellom partene ble det bestemt å arbeide videre for å legge de beste forutsetninger for en praksisplass for A ved kretsen. B Fotballkrets leide ytterligere kontorareal for å kunne gi plass til A. Gjennom D kompetansesenter ble det formidlet nødvendig pc-utstyr fra hjelpemiddelsentralen i C. IT-avdelingen i Norges Idrettsforbund, som Norges Fotballforbund, og derav samtlige fotballkretser, er en del av, la til rette for brukertilganger spesielt tilpasset de behov A har.

På et senere tidspunkt i prosessen og straks før avtalt oppstart i praksisplassen for A, ble de økonomiske forutsetningene for antall IT-brukere ved hver lokasjon i Norges Idrettsforbunds nettverk, endret. Som en følge av denne endringen, ville det påløpe en ekstra kostnad for B Fotballkrets ved å etablere praksisplass for A på nesten 50 000 kroner. Daglig leder gjorde det da straks klart for D kompetansesenter at kretsen ikke hadde midler til denne ekstrakostnaden. D sonderte muligheten for inndekning av denne kostnaden, men meldte tilbake at det ikke var funnet. I samråd med D kompetansesenter, som kretsen gjennom hele prosessen har oppfattet som deres eventuelle avtalepartner, ble det derfor besluttet at det dessverre ikke lenger var forutsetninger for å opprette praksisplassen.

I Norges Fotballforbund har det over tid vært en tradisjon for å fordele felleskostnader på tjenester som alle atten fotballkretser benytter seg av etter en såkalt 60/40-fordeling. Ordningen består i at 60 prosent av den aktuelle kostnaden fordeles flatt på alle kretser, mens 40 % av kostnaden fordeles etter den enkeltes krets' aktivitetsgrunnlag (antall lag i den aktuelle krets). Denne ordningen ble benyttet for å fordele IKT-kostnadene. I dette fordelingsregimet var altså ikke antall brukere en parameter for å fordele IKT-kostnadene.

Fra 1. januar 2009 ville kostnadene fordeles etter antall definerte brukere, jf. Forbundsstyrets vedtak av 8. januar 2009. Kostnadene for en definert bruker i full stilling er satt til 45 000 kroner. Utover dette må det betales for enkelttjenester, overforbruk av lagringskapasitet etc. Det vil videre være en prosentvis avkorting av kostnaden direkte relatert til stillingsprosent under 50 prosent. B Fotballkrets har i sin vurdering lagt til grunn at en praksisplass for A ikke vil komme under 50 prosent. I denne vurderingen er kostnaden på nesten 50 000 kroner satt noe lavt da brukerkostnaden og noen ekstrakostnader, blant annet relatert til ferdigstilling av nødvendig pc-utstyr, ville oversteg 50 000 kroner. På den annen side kunne kostnaden blitt noe lavere enn 50 000 kroner avhengig av hvor stor avkorting av brukerkostnaden vi kunne ha fått aksept for. Til tross for dette usikkerhetsintervallet anser likevel B Fotballkrets at en antydning kostnad på nesten 50 000 kroner er i målområdet og at dette er veldokumentert.

Det eneste B Fotballkrets kan beklage er at beslutningen ble fattet så vidt sent i prosessen, men det skyldtes årsaken som lå utenfor kretsens handlings- og ansvarsområde.

B Fotballkrets kjenner seg ikke igjen i noen av de påståtte uttalelsene som A har formidlet til ombudet som grunnlag for sin klage. B har konfrontert konsulent, E ved D kompetansesenter med noen hovedtrekk i påstandene som framsettes, og slår fast at det er betydelig avstand mellom den virkelighetsoppfatning B Fotballkrets og D kompetansesenter har fra møtet og den A har.

Det var en forutsetning for fotballkretsen at praksisplassen ikke skulle generere kostnader for kretsen utover den tid den sa seg villig til å investere med hensyn til å gi A en meningsfull og givende praksistid ved kontoret. Det ble ikke skrevet noen avtale som avklarte bidrag og forventninger fra partene. Slik avtale skulle inngås før praksisplassen ble endelig etablert.

Rettslig grunnlag

Ombudet kan gi uttalelse om et forhold er i strid med diskriminerings- og tilgjengelighetsloven eller ikke, jf. diskrimineringsombudsloven § 3 tredje ledd, jf. § 1 annet ledd nr. 3.

I tidligere arbeidsmiljølov § 13-1 (1) var direkte og indirekte diskriminering på grunn av funksjonshemming forbudt.

Direkte og indirekte diskriminering på grunn av nedsatt funksjonsevne er forbudt, jf. diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 4 første ledd.

Med direkte diskriminering menes at en handling eller unnløstelse har som formål eller virkning at personer på grunn av nedsatt funksjonsevne blir behandlet dårligere enn andre blir, er blitt eller ville blitt behandlet i en tilsvarende situasjon.

Arbeidsgiver skal foreta rimelig individuell tilrettelegging av arbeidsplass og arbeidsoppgaver for å sikre at en arbeidstaker eller arbeidssøker med nedsatt funksjonsevne kan få eller beholde arbeid, ha tilgang til opplæring og annen

kompetanseutvikling samt utføre og ha mulighet til fremgang i arbeidet på lik linje med andre, jf. diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 12 første ledd.

Brudd på plikten til individuell tilrettelegging av arbeidsplass og arbeidsoppgaver regnes som diskriminering, jf. § 12 sjette ledd. Bestemmelsen er en videreføring av arbeidsmiljøloven § 13-5, jf. ot.prp. nr. 44 (2007–2008) side 264.

Ombudets vurdering

Ombudet skal ta stilling til om B Fotballkrets har handlet i strid med diskrimineringslovverket i forbindelse med en praksisplass som var tiltenkt A. Forholdene A har vist til i sin klage har funnet sted både før og etter 1. januar 2009. Diskriminerings- og tilgjengelighetsloven trådte i kraft 1. januar 2009, og gjelder således kun delvis for de påberopte forholdene. Fram til diskriminerings- og tilgjengelighetsloven trådte i kraft var diskriminering på grunn av funksjonshemming gitt et vern i arbeidsmiljøloven § 13-1 (1).

Det er ikke omtvistet at A har en ”funksjonshemming” etter tidligere arbeidsmiljølov § 13-1 (1) og en ”nedsatt funksjonsevne” i diskriminerings- og tilgjengelighetslovens forstand, og slik sett er omfattet av de to lovenes bestemmelser.

Spørsmålet om A er vernet mot diskriminering på grunn av funksjonshemming før 1. januar 2009 avhenger av om det foreligger en arbeidstaker/arbeidsgiver-relasjon i lovens forstand mellom A og fotballkretsen.

I arbeidsmiljøloven defineres arbeidstaker som ”enhver som utfører arbeid i annens tjeneste”, jf. § 1-8 første ledd. Arbeidsgiver defineres som ”enhver som har ansatt arbeidstaker for å utføre arbeid i sin tjeneste”, jf. § 1-8 andre ledd. Etter forskrift om arbeidsmiljølovens anvendelse for personer som ikke er arbeidstakere (FOR-2005-12-16-1568) § 5 skal personer som uten å være arbeidstakere utplasseres i virksomheter i opplærings- eller attføringsøyemed eller som deltar i arbeidsmarkedstiltak, anses som arbeidstakere i relasjon til arbeidsmiljøloven kapittel 13.

Den påståtte diskrimineringen i desember 2008, vurderes dermed etter arbeidsmiljøloven § 13-1 (1).

A har vist til at han trakk seg fra praksisplassen ved fotballkretsen på bakgrunn av Fs uttalelser i møtet den 5. desember 2008. B Fotballkrets har tilbakevist denne påstanden. Fotballkretsen har også innhentet en uttalelse datert 14. oktober 2009 fra E ved D kompetansesenter, hvor det står at E ikke kjenner seg igjen i uttalelsene A mener framkom i møtet.

Fotballkretsen viser til at den kjente til A fra før av og det er ikke uenighet om at fotballkretsen hadde stilt seg positiv til å opprette en praksisplass for A. Dette er omstendigheter som taler mot at kretsen på et senere tidspunkt likevel ikke ønsket å opprette en slik praksisplass.

Det finnes ikke ytre omstendigheter i saken som støtter As forklaring på dette punktet. Det er A som har bevisføringsrisikoen. Ombudet finner dermed ikke at B Fotballkrets har ikke brutt arbeidsmiljøloven § 13-1 (1).

B Fotballkrets kunne på et senere tidspunkt ikke lenger tilby den tiltenkte praksisplassen til A. Dette ble da formidlet til D kompetansesenter og A.

Neste spørsmål er dermed om B Fotballkrets har en plikt til å foreta rimelig tilrettelegging etter diskriminerings- og tilgjengelighetsloven, og eventuelt om denne plikten er brutt i det aktuelle tilfellet. Plikten til individuell tilrettelegging er regulert i diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 12. Etter § 12 første ledd har arbeidsgiver plikt til å foreta en rimelig individuell tilrettelegging for å sikre at arbeidstaker og arbeidssøker med nedsatt funksjonsevne kan få eller beholde arbeid.

Ifølge forskriften om arbeidsmiljølovens anvendelse for personer som ikke er arbeidstakere (FOR-2005-12-16-1568) § 5 skal personer som uten å være arbeidstakere utplasseres i virksomheter i opplærings- eller attføringsøyemed eller som deltar i arbeidsmarkedstiltak, anses som arbeidstakere i relasjon til arbeidsmiljøloven kapittel 13, som viser til diskriminerings- og tilgjengelighetsloven i § 13-1 (6). B Fotballkrets har dermed en tilretteleggingsplikt overfor A.

Som begrunnelse for hvorfor A allikevel ikke kunne få tildelt praksisplass ved fotballkretsen, viser kretsen til omlegging av de økonomiske forutsetningene for it-brukere. Det innebar en kostnad for hver enkelt lisens (hver it-bruker i 100 prosent stilling) på kroner 45 000,-. Fotballkretsen har gitt en utfyllende beskrivelse av systemet før og etter denne endringen. Kostnaden er også dokumentert ved blant annet brev av 2. januar 2009 til fotballkretsene.

Ombudet finner at det er denne nye kostnaden som er begrunnelsen for hvorfor A likevel ikke ble tilbudt en praksisplass ved fotballkretsen. Denne kostnaden har ikke sammenheng med As nedsatte funksjonsevne, men er slik ombudet forstår det lik for alle it-brukere uavhengig av funksjonsevne. B Fotballkrets har dermed ikke brutt sin tilretteleggingsplikt overfor A ved ikke å tilby han praksisplassen. Den økte lisenskostnaden endret imidlertid fotballkretsens forutsetninger for å tilby en praksisplass.

Ombudet finner på denne bakgrunn at B Fotballkrets ikke har handlet i strid med plikten til å foreta en rimelig individuell tilrettelegging etter diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 12 første ledd.

Konklusjon

B Fotballkrets har ikke handlet i strid med tidligere arbeidsmiljølov § 13-1 (1) eller diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 12 første ledd i forbindelse med mulig opprettelse av praksisplass for A ved fotballkretsens administrasjonskontor.

Oslo, 08.07.2011

Sunniva Ørstavik
likestillings- og diskrimineringsombud

